

Märjamaa Nädalaleht

KOGUKONNA TEATAJA AASTAST 1991

Nr 36 (1423)

13. oktoober 2021

Hind 0,60 eurot

TÄNA LEHES:

- Algab kaasava eelarve ideekorje. Lk 2
- Kuidas valida vingugaasiandurit? Lk 4
- Perelepitusest. Lk 5
- Saame tuttavaks: mesinik ja sotsiaaltöötaja Sirli Tilga. Lk 6
- Vastukaja hariduskonverentsile. Lk 10

Debatid avasid kandidaatide seisukohti lähemalt

Eelmisel nädalal peeti Märjamaal kaks valimiseelset debatti: esmaspäeval oli vestlusring noortekeskuses, neljapäeva õhtul ettevõtlasteemaline arutelu raamatukogus. Kahjuks ei saanud mõlemal korral osa võtta meie ainus üksikkandidaat Pirjo Laanesaar. Noortele loeti ette tema vastused, mis kattusid suuresti üksikkandidaadi tutvustusega 6.10 Märjamaa Nädalalehes. Ettevõtlusega seotud arutlustes jagasid oma seisukohti neli nimekirja.

Noortele suunatud arutelu juhtis noorsootöötaja Annabel Vaarma. Sihtgrupi huvi sellise formaadi vastu oli leige: neid oli kohal kuus. Muide, sama palju oli ka esinejaid, kusjuures Tuleviku Märjamaa oli laua taha toonud kolm kandidaati.

Kohtumine toimus üsna vaoshoitud viisil. Polegi põh-

Ettevõtlasteemalisel debatil selgitas Triin Matsalu näitlikult üht kunagist hanget. Kuulavad vasakult Ülo Olm, Villu Karu, Kalle Teekivi, Andres Jõessar, Raivi Laaser ja Priit Kärnsa.

Foto: Reet Saar

just vaielda, kui nimekirjade eesmärkides on mõndagi ühist. Nt korras teed ja kodu-

lähedane koolivõrk, kiire internet, ka rohepööre. Käsitleti kortermaja teemat – kas see

aitaks kohapeale noori õpetajaid saada. Pisut elavdas vastatajaid prügi- ja jäätmejaama teema.

Esinejad soovitasid kindlasti valima minna, sest „vald jääb teile“. Öeldi ka, et kui vanusegrupp 16–30 ei lähe valima, siis teevad neid puudutavad otsused teised vanusegrupid.

Märjamaa Ettevõtjate Piirkondlik ühendus kutsus ettevõtlasteemalist debatti läbi viima RAEKi juhataja Janek Kadariku. EKRE nimekirjast oli kohal Ülo Olm, valimisliidust Meie Inimesed (edaspidi MI) olid vastamas Villu Karu ja Kalle Teekivi, VL Tuleviku Märjamaa (TM) esindasid Andres Jõessar ja Raivi Laaser, VL Üksmeelne Koduvald (ÜK) nimel kõnelesid Triin Matsalu ja Priit Kärnsa. →

Kestab kohalike omavalitsuse valimiste nädal. Kogu Eestis kandideerib 10 025 inimest, Märjamaa vallas 67, neist 38 meest ja 29 naist. Küige maskuliinsem on seekord valimisliit Tuleviku Märjamaa, mille nimekirjas on 7 meest ja 1 naine. Seevastu valimisliidus Üksmeelne Koduvald on 15 naist ja 10 meest.

Üks valija palus avaldada, missugune on kandidaatide erakondlik kuuluvus, mis aitaks tal valikut teha. Asja uurides selgus, et erakondade liikmeid on kokku 27. Kandidaatide kohta saate rohkem teavet, kui trükitie internetis Kohalikud valimised 2021/ Rapla maakond / Märjamaa vald ja otsinguaknasse kandidaadi nimi. Nimel klõpsates avaneb isiku taustainfo.

Valimisliidus Meie Inimesed on 14 nime, neist erakonda Isamaa kuuluvad Villu Karu,

Darja Lehtsalu, Ilju Aviste ja Kalle Teekivi, EKRE liige on Lepo Arro.

Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna nimekirjas on 19 nime, neist 15 on erakonna liikmed (Ülo Olm, Sander Saaliste, Rudolf Jeesser, Aavo Lumi, Ahto Paaret, Merje Pajula, Annika Levkoi, Tuju Kink, Thea Janson, Aivar Sarnit, Katrin Sarnit, Siim Kleberg, Rait Juhanson, Aivar Leesma, Eha Kaljusaar).

Valimisliidus Tuleviku Märjamaa on 8 nime, kellest Isamaa liige on Andres Jõessar, Eesti 200 – Andres Kirsipuu, Keskerakond – Mati Mäe.

Valimisliidus Üksmeelne Koduvald on 25 liiget, kellest Reformierakonda kuuluvad Meelis Välis, Heli Lints ja Marge Plamus, Isamaa liige on Eve Burmeister.

Head valimist!

Nimekirjad tutvustasid esmalt oma seisukohti enne kõike ettevõtluse vaates.

T. Matsalu (ÜK) tõi välja, et omavalitsus saab ettevõtjale olla partner asjaajamises ja infovahetuses või arendades väl- ja trassid ja infrastruktuuri.

R. Laaseri (TM) arvates on hanked halvasti ette valmistatud, sealt läheb raha tuulde.

A. Jõessar (TM) rõhutas koostööd poolte vahel. Vallas võiks olla ettevõtlusega tegelev ametnik. Täna öeldakse tema sõnul vallast tihti „ei saa“, aga tuleks otsida lahendusi, kuidas edasi minna saab.

K. Teekivi (MI) tõi välja, et hanked oleksid läbipaistvad ja et kohalikud väikesed tegijad saaksid neis osaleda.

V. Karu (MI) pole nõus, et vald on raha raiskaja. Kohalik volikogu on näoga ettevõtjate poole.

Ü. Olm EKREst tõi koostöö näiteks Metsanurga tänava ehitamise ja Oniari pakutud koostöö, et sel tänaval sademevee küsimus lahendada.

Debati juht küsis, kas vallale võiks kuuluda mõni ettevõtlust arendav objekt?

Olm: infrastruktuur toetab ettevõtlust.

Karu: vallale kuulub palju objekte, mida seadusega on kohustus pidada. Juurde neid võtma ei peaks.

Jõessar: Vallal võiks olla ettevõtluspiirkond, kus vald aitab kommunikatsioonid väl- ja ehitada.

Laaser: Kõik algab planeerimisest, kuhu midagi rajada.

Kärsna: Vigalas saab pakuda vallale kuuluvaid kontori- ja ehitada.

Matsalu: KOV tegelegu ettevõtlusega seal, kus on turutõrge. Igaks juhaks tööstusala välja arendama hakata pole mõtet.

Esialgul oli plaanis debatt pooleteise tunniga ära pidada, aga alles pärast seda hakkas jutt rohkem särtsuma ja märkamatuks lisandus kolmveerand tundi. Uue ringiga tuldi **hangete teema** juurde, kui moderaator noppis platvormidest seisukohti ja palus neid kommenteerida.

Nt **mida tähendab „luua soodsad tingimused ettevõtlusega tegelemiseks“** järgne-

vad nopped annavad seisukohatadest pisut aimu.

Jõessar märkis, et väikeste hangetega saab kohalikele ettevõtetele tööd anda. Matsalu selgitas, et hangete läbiviimiseks on kindel kord ja ei saa „omasid“ eelistada. Olm ütles, et gümnaasiumi staadioni rekonstrueerimise hankel osteti teenus sisse, kuid kvaliteet on kehv, sest huvilised esitavad palju täpsustavaid küsimusi. Matsalu sõnul pole lisaküsimustes midagi halba, see ei näita, et hange on halvasti ette valmistatud. Laaser soovitas kaasata ettevõtjaid ja eksperte juba hangete koostamisse. Jõessar leidis, et hanke koostamisse ei kaasata volikogu liikmeid. Matsalu pareeris, et hanked on vallavalitsuse pädevuses. Saalis istunud volikogu esimees hõikas, et volikogu liikmed saavad olla hangetega kursis. Karu soovitas pakkumuste hindamisel sisse tuua ka muid tegureid peale madalaima hinna. Oma osa on tema sõnul ametnike hõivatusel ja pädevusel, kes peavad tegelema paljude eri küsimustega. Teekivi nentis, et hangete väljakuulutamise kipub hiljaks jääma. Laaser rõhutas hangete puhul kontrolli ja järelevalvet ning et peab tekkima ametnike vastutus.

Arutelu tõstas ka **omavalitsuse ja ettevõtjate infovahetuse**. Ümarlaudu on aegade jooksul proovitud korraldada, aga see on ära vajunud.

Lõpetuseks Triin Matsalu sõdan debati lõpus: „Vajame üksteisemõistmist ja dialoogi. Oleme kõik selles suunas tegevuseid, et Märjamaa vallas oleks hea elada.“ Selle peale noogutasid ka need, kes vahel naabrite juttu iroonilise ilme-ga jälgisid.

Ei unustatud jutus ka noori, keda oodatakse pärast õpinguid või maailmas käimist kodukanti tagasi. „Noored ei tule tagasi, nad tulevad edasi,“ ütles Kadarik. Et tagasi tuldaks, on üheks teguriks korralik palk (Laaser), kaugtöö võimalus (Kärsna), hea elukeskkond ja teed (Jõessar).

Ettevõtlusteemalisel debatil oli 11 kuulajat. Huvi oli kolm korda väiksem eelmisest õhtust, kus Riina Raudsik rääkis emotsioonide mõjust füüsilisele kehale. Tulid need, keda debati teema huvitas. Kandidaatide seisukohti elusas etütuses on palju parem kuulata, kui vaid platvormi lugeda. Sealt joonistuvad välja probleemid, millega pärast valimisi tegeleda.

Reet Saar

Kabe- ja maleuudised

SPORT

2. oktoobril peeti Kaius Einu Ehase mälestusturniir ja Rapla maakonna seni toimumata jäänud talimängud kabes. Osales 23 kabetajat.

Märjamaa valla eest mängisid meeste laual Vello Ehrenpreis (III koht) ja Tony Lehtsalu. Poiste laual: Sander Laks (II koht) ja Mairo Kozlov.

Naiste laual: Koidula Elmik (II koht) ja Mirtel Pops (III koht).

Tüdrukute laual: Aleksandra Šipulin (I koht), Evelin Lehtsalu (II koht) ja Hanna Ly Sandra Soomre.

Valdade arvestuses tulime esikohale 246 punktiga.

9. oktoobril oli Kaius Leo Rehema mälestusturniir ja Rapla maakonna talimängud välkmales – see ala oli esimest korda. Osales 33 maletajat.

Meeste laual mängisid: Alex Pullerits, Tony Lehtsalu ja Sten Pauku. Naiste laual: Emily Tilga (II koht) ja Helina Lehtsaar (III koht).

Poiste laual mängisid: Mairo Kozlov, Sander Laks ja Marten Pauku. Tüdrukute laual mängisid: Evelin Lehtsalu (I koht), Aleksandra Šipulin ja Hanna Ly Sandra Soomre. Välkmales tuli Märjamaa vald II kohale 258 punktiga.

Olen väga tänulik meie õpilastele, kes valla eest süüdi mängisid.

Koidula Elmik

RAHVAMATK
MÄRJAMAA MÄGER
2021

16. oktoobril 2021

Igas eas liikumissõbrad on oodatud ennast proovile panema ja kõndima läbi Märjamaa Mägri (~17 km) või Väikese Mägri (~7 km) raja. Rajad kulgevad mööda metsateid ja külateid. **Start ja finiš on Järta tervisespordikeskuses.**

Ajakava:
10.00-11.00 Mandaat ja start rajale (Osaleja saab valida endale ühe tunni sees sobiva stardiraja)
Ajavõttu ei toimu
~11.00-17.00 Rajalt naasmine

Mõlemal rajal on osalejatel võimalus matka ajal külastada teele jäävat Orgiita alajaama, mis enam ei tegutse ja on hetkel kasutusel eramuseumina.

Tagamine:
Iga osaleja vastutab oma tervise eest ise. Lõpetajaid ootab finišis väike eine.

Võta kaasa:
Juua, natuke magusat, pere ja sõbrad ning soovi korral käimiskepid.

Osalemine on kõigile tasuta!

Eelregistreerimine: 12. oktoobrini aadressil marjamaamager@gmail.com.
Eelregistreerimine on väga soovitatav, aga registreerida saab ka kohapeal.

Rahvamatkale on jõudu andnud Märjamaa valla mittetulundusliku tegevuse toetus.

Kutsume kaasava eelarve 2022 ideekorjele

Kasav eelarve on omavalitsuse võimalus kaasata elanikke eelarvekulgu, ergutada kogukondade aktiivsust, suurendada kogukondade koostööd ja sidusust, saada infot kogukonna soovidest ja vajadustest.

Kutsume kõiki kaasava eelarve ideekorjele, et selgitada välja, mis on kogukonnale oluline ning kuidas 2022. aastal 20 000 euro eest valla elu edendada.

Märjamaa vallavalitsus ootab kaasava eelarve ettepanekuid 1. kuni 30. novembrini 2021.

Kasava eelarve objekt peab pakkuma avalikku hüve,

olema avalikus kasutuses ning objektist ei tohi tekkida järgnevatel aastatel eelarvetele ebamõistlikke kulusid. Kaasava eelarve objektiks ei saa olla ettepanek, mille teostamine tooks kellelegi otseselt ärilist kasu.

Kasava eelarve suuruseks on 20 000 eurot.

Kasava eelarve menetluse käigus võib ettepaneku esitada iga vähemalt 16-aastane isik, kelle elukoht on rahvastikuregistri andmetel ettepaneku esitamise hetkel Märjamaa vallas.

Ettepanekud tuleb esitada kaasava eelarve ettepaneku esitamise vormil Märjamaa Vallavalitsusele e-postiga marjamaa@marjamaa.ee või

tavapostiga Tehnika 11, 78304 Märjamaa alev. Ettepanekute esitamise vorm on kättesaadav Märjamaa valla kodulehel kaasava eelarve rubriigis.

Pärast ideekorje lõppu analüüsib ja hindab kõiki laekunud ideid Märjamaa vallavalitsus. Sõelumise tulemusena selgitatakse välja ettepanekud, mis suunatakse rahvahääletusele. Enne rahvahääletust toimub avalik ettepanekute tutvustamise infopäev, kus antakse ettepanekute esitajatele võimalus oma ideid tutvustada. Rahvahääletusel saab osaleda iga vähemalt 16-aastane isik, kelle elukoht on Eesti rahvastikuregistri andmetel rahva-

hääletuse alguse kuupäeva seisuga Märjamaa vallas. Hääletada saab ühe endale meelepärase ettepaneku poolt elektrooniliselt või paberkanalil Märjamaa vallamajas ja raamatukogudes. Oma häält saab muuta kuni hääletamise lõppemise lõpuni, kehtima jääb ajaliselt viimasena antud hääl. Teostamisele kuulub esimeses järjekorras rahvahääletuse tulemusena enim hääli saanud ettepanek.

Pane oma idee kirja, võib olla saab just Sinu oma teoks!

**Vallavalitsuse arendusspetsialist
Kirsti Mau**

Kuulutame välja konkursi Märjamaa valla õppestipendiumile (29.09.2021–29.10.2021)

Stipendiumi maksmise tingimused

Stipendiumi makstakse isikule, kes vastab järgmistele tingimustele:

- taotleja töö- või ametikoht on valla ametiasutuses või vallavalitsuse hallatavas asutustes;
- taotleja omandab taotlemise ajal kõrgharidust.

Stipendiumi on võimalik taotleda statsionaarses või mittestatsionaarses õppes õpitava eriala nominaalõpiaja jooksul.

Stipendiumi saab 2021/2022. õppeaastal taotleda: statsionaarse või mittestatsionaarse bakalaureuse- ja magistriõppe erialade üliõpilased **järgmistel erialadel:**

- matemaatika;
- eripedagoogika;
- füüsika;
- eesti keel;
- vene keel;
- keemia.

Palume esitada vormikohane avaldus (https://

www.riigiteataja.ee/aktiivsa/4220/6202/1003/LISA_taotlusvorm.pdf#) hiljemalt **29.10.2021 kell 23:59 e-mailile marjamaa@marjamaa.ee.**

Taotluses taotleja kinnitab, et vastab stipendiumi maksmise tingimustele ja on tutvunud stipendiumi maksmise, peatamise ja tagastamise tingimustega (<https://www.riigiteataja.ee/akt/422062021003>)

Taotluse hindamisel ja otsuse tegemisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

- valla haridusasutuste vajadus;
- tööstaažist valla ametiasutuses või hallatavas asutuses;
- vajadusel vestlus kandidaadiga.

Stipendiumit makstakse 40% stipendiumi määramise aastal Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuu töötasu alammäärast. Stipendium määratakse üheks õppeaastaks. Stipendiumi makstakse õppe toimumise ajal üldjuhul septembrist juunini (kaasa arvatud).

PILTUUDIS

5. septembri õhtul tähistas Varbola lasteaed-alkkooli pere õpetajate päeva. Eesmärgiks oli peale väsitavat tööpäeva värskes õhus liikudes tugevdada nii oma vaimset kui ka füüsilist tervist. Orienteerumisretk toimus Kernu sügisel kireval loodusrajal. Lisaks kontrollpunktide leidmisele ja märgistamisele tuli ka turnida, liikuda slackline'i rajal, harjutada discgolfi viskeid ning proovida tennisemängu. Viimased, aga rõõmsad seiklejad jõudsid rajalt tagasi juba õhtuhämaruses. Meeleoluka ja sportliku ürituse eestvedajad oli Sirje Raud ja Eli Laaser.

Pildil lasteaiaõpetaja Ülle Viipsi slackline'i rajal.

Lea Rau

Kuidas valida vingugaasiandurit?

Sel talvel on oluline silmas pidada, et alates jaanuarist 2022 peab vingugaasianduri paigaldama kõikidesse hoonetesse, kus on tahkekütteseadmed ehk puukütteil ahi, kamin, pliit, katel vms. Kuidas valida vingugaasiandurit? 8 märksõna, mida selle soetamisel silmas pidada.

Vingugaas on lõhnatu, värvitu ja maitsetu mürgine gaas, mis võib tekkida igasugusel põlemisel, kui ei jätku piisavalt õhku. Selline olukord tekib kergesti halva ventilatsiooniga siseruumides. Vingugaasi tuvastamiseks sobib ainult vingugaasiandur. Suitsuandur ega gaasiandur vingugaasi ei tuvasta.

Millistesse hoonetesse või ruumidesse peab vingugaasianduri paigaldama?

- Eluruumi, kus asub korstnaga ühendatud gaasiseade. Eelkõige on selliseks seadmeks gaasil töötav veesoojendi ja katel.

- Hoonesse, kus on gaasikütteseadme või gaasiveesoojendi. Seda ka juhul, kui seade asub näiteks keldris või eraldi tehnoruumis. Sellisel juhul peab andur asuma kohas, kus alarm oleks ohustatud inimestele kuuldav. Näiteks keldris asuva gaasikütteseadme korral võib andur asuda selle kohal olevas ruumis. Või tehnoruumis asuva gaasiseadme korral sellele lähimas eluruumis.

- Alates 1. jaanuarist 2022 hoonesse (nii kodud kui ka muud hooned), kus on

tahkekütteseadmed – puukütteil ahi, kamin, pliit, katel vms.

Vingugaasiandureid on mitmesuguseid, kuid nõuded, millele nad vastama peavad, on samad. Valida saab ekraaniga ja ekraanita andurite vahel, samuti on olemas erinevate toitesüsteemidega andureid (patarei vs aku vs võrgutoide). Kõige lihtsam ja odavam andur on ilma näidikuta vingugaasiandur. Näidikud, mälud ja nutifunktsioonid lisavad seadmele kasulikke funktsioone, kuid teevad anduri kallimaks. Sõltumata anduri omadustest toimivad ja teavitavad nad ohtlikust vingugaasist ühtemoodi.

1) Aku, patarei või võrgutoide

Andurid võivad olla nii aku-, patareiki või vahelduvvoolu toitega. Aku või patareidega töötavat andurit on lihtne paigaldada ning see töötab ka elektrikatkestuste ajal. Vahelduvvoolutoitega ehk pistikdetektor ei sõltu patareist ega vaja seetõttu patarei vahetamist. Sisse ehitatud akuga andurite aku kestab kogu anduri eluea, kuid patareiga anduri korral tuleb seadme eluea jooksul patareid vahetada. Patareide vahetamine või võrgutoide ei tee vingugaasiandurist siiski igavesti kestvate seadet. Sõltumata toitest on anduritel kindel eluiga, mille jooksul tagab tootja mõõtmiste õigsuse.

2) Näidik

Näidik annab meile võimaluse näha anduri mõõdetud vingugaasi kontsentratsiooni ehk hulka ruumi õhus ja muud

näidikul visuaalselt kuvatavat infot. Vingugaasi kontsentratsiooni kuvatakse ppm-ides, ehk miljondik osades. Andurid annavad reeglina alarmi, kui vingugaasi kontsentratsioon ruumis on olnud üle 30 ppm-i kaks tundi või kui vingugaasi kontsentratsioon on 300 ppm maksimaalselt kolme minuti jooksul. Vingugaasi kontsentratsioon 30 ppm-i ei ole eluohtlik. Selle sees pikaajaliselt viibimine võib tekitada uimasust. Siiski tasub kütteseadmed üle kontrollida ning olukorda jälgida. Alarm lõpeb ise, kui vingugaasi kontsentratsioon langeb alla 50 ppm-i. Näidikuta andur annab alarmi samadel tingimustel.

3) Niiske ruum

Enne, kui vingugaasiandurit ostma hakkad, mõtle läbi, millisesse ruumi sa soovid selle panna. Andurid on oma konstruktsiooni tõttu määratud erinevatesse keskkondadesse. Enamus andureid on mõeldud kuivadesse ruumidesse, kus õhuniiskus ei ületa 80%. Üpris vähesed andurid sobivad vannituppa, kus õhuniiskus on kõrge. Näiteks vannituppa paigaldatav andur peab olema niiskete ruumi-

30. OKTOOBRI KELL 19 VARBOLA RAHVAMAJAS
60+1 AASTAT MEIE RAHVAMAJA

PIDU HOIAB OHJES MARGUS KASTOR
PÄRAST ÖNNITLUSI
HOIAVAD PEOMEELEOLU ÜLEVAL
ERINEVAD ESINEJAD

ÜLLATUSED!
BAAR

PILETID
EELMÜÜGIS:
KUNI 20.10 7 €
HIJEM 10 €

MUHE LOREIDA
ALLA 18A PÄRAST
SÜDAÕÕD LUBATUD
OLLA KOOS LAPSEVANEMAGA

NB! PALUME
KÜLASTAJATEL OLLA VALMIS
ESITAMA COVID-19
VAKTSINEERIMISTÕENDIT,
VARASEMALT TEHTUD TESTI TULEMUST
VÕI TÕENDIT HAIGUSE LÄBIPÕDEMISE KOHTA

INFO JA LAUA BRONEERIMINE TEL 502 7322

MUSIK STEN-OLLE
MOLDAU

TANTSUKS
MAMA

DAMAISTE
TANTSUDE
ESITAJAD

Kui lapse elus pole asjad läinud hästi

Ühegi lapse vajadus pole tekitada konflikte. Teades seda – mis on see vajadus, mida laps üritab väljendada? Pole raskustesse sattunud last, kes poleks eelkõige kohutavalt üksildane.

Raskustesse sattunud lapsed on tundlikumad kui teised, kuigi see ei pruugi nii välja paista. Tundub ebaõiglane, et raskustesse sattunud laste niigi keerulisele elule lisaks peavad nad täiendava

koormana kandma ka teadmist, et neid nähakse kui kellegi teise igapäevast probleemi.

Lapsed on väga suurel määral mõjutatud teda ümbritsevatest täiskasvanutest. Vanemad, kelle vahel on pinged või peres on toimunud lahutus, see mõjutab last ning tal võivad omakorda tekkida käitumis- ja õppimisprobleemid.

Probleemsele käitumisele eelneb/kaasneb sageli õpiraskus, mis viib õpihuvi

vähendamisele, mis omakorda võib esile kutsuda negatiivse tunnustuse otsimise ja väärtustamise ning koolikohustuse täitmisest eemalehoidumise. Kaasned võivad depressiivsus, mis omakorda võib lapse muuta ka agressiivseks. Ent ükski laps ei käitu põhjusega halvasti, tema sees toimub midagi, sellel on põhjus.

Põhjuseks võivad olla sassis peresuhted. Kui lahku läinud vanemad ei suuda kokku leppida, kuidas jätkata suhtlemist ühiste lastega, on võimalus kohtusse mineku asemel pöörduda perelepitaja poole.

Perelepituse peamine eesmärk on, et lapsel/lastel säiliksid normaalsed suhted mõlema vanemaga ka pärast lahkuminekut. Lepitus ei ole nõustamine ega poolte lepitamine kooselu jätkamiseks.

Lepitus ei tegele mineviku eksimustega, vaid püüab keskenduda sellele, kuidas edaspidi suhelda lastele ja endale haiget tegemata. Lepitus on eelkõige abiks neile vanematele, kes ei jõua omavahel kompromissini, mis oleks mõlemat osapoolt rahuldav ja eelkõige lapse huve arvestav.

Perelepitusteenust osutavad perelepitajad üle Eesti. Rohkem teavet perelepituse kohta ning perelepitajate kontaktid leiata aadressilt www.lepitus.ee.

Raplas on võimalik pöörduda Erapraxis Lepitus OÜ poole aadressil Tallinna mnt 22. Vajalik eelnev registreerimine vacht.liivia@gmail.com; 521 0603.

Liivia Vacht
eripedagoog/perelepitaja

de jaoks sobiv. Seetõttu tuleb alati vaadata seadme kasutusjuhendist tootja poolt kirja pandud anduri kasutuskeskkonna niiskusparameetreid. Vannituppa sobib 90 %-lise õhuniiskuse taluvusega andur.

4) Anduri eluiga

Anduri eluiga sõltub sensorist, mitte patareist. Mõned andurid aeguvad kindlaks kuupäevaks. Enamasti tuleb kasutajal anduri käivitamisel märkida seadmele käivitamise kuupäev või vastavalt juhendile eluea kuupäev. Nutikamad andurid jälgivad ka ise kasutusaega ja annavad selle lõppemisest heli või visuaalse signaaliga aegsasti teada. Andurite kasutusiga on tavaliselt 7-10 aastat.

5) Kaks-ühes-andurid

Vingugaasiandur ja suitsuandur võivad olla ka kaks-ühes-seadmena. Sellisel juhul peab seade vastama nii suitsuanduritele kehtivatele nõuetele kui ka vingugaasianduritele kehtivatele nõuetele.

6) Automaatne tulekahjusignalisatsioon

Automaatse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi jaoks on olemas spetsiaalsed süsteemi ühendatavad vingugaasiandurid. Kui soovid lisada vingugaasianduri oma tulekahjusignalisatsioonisüsteemi,

pöördu süsteemi paigaldaja või haldusfirma poole.

7) Juhend ja märgistus

Iga Eestis müüdava anduriga peab olema kaasas eestikeelne juhend. Juhendis peab olema kirjas kõik vajalik anduri paigaldamiseks ja kasutamiseks. Autonoomsed vingugaasiandurid peavad vastama standardi EVS-EN 50291-1 nõuetele – see standardi viide peab olema nende märgistuses kohustuslikuna kirjas. Anduril peavad olema märgistusena tootja andmed, avastatava gaasi tüüp, seadme nimetus ja mudel, patareide tüüp (kui on patareitoitega), seadme soovituslik maksimaalne eluiga, kasutuskeskkonna temperatuuri ning õhuniiskuse vahemik.

8) Hind

Lihtsamad ja odavamad andurid maksavad natuke alla 20 euro ja näidiku ning nutifunktsioonidega andurid maksavad 40 kuni 80 eurot. Ka pikem võimalik eluiga mõjutab hinda. Odava anduri tellimisel internetikeskkonnast on soovitatav põhjalikult kontrollida toote tegelikku märgistust ja kasutusjuhendit. Nõuetele mittevastav vingugaasiandur ei pruugi sind vingugaasi eest kaitsta.

Rohkem infot vingugaasiandurite kohta: vingugaas.ee.

VIGALA KÜLADE ÜMARLAUD KUTSUB

OSTUREISILE KAUPLUS- LATTU DEPO

VÄLJASÕIT 16.OKTOOBRI KELL 9.00
VANA-VIGALA TTK PARKLAST
SUUNAGA KIVI-VIGALA POOLE

SUURDE BUSSI
MAHUB
ROHKELT
KAUPA

Osalustasu
10 eurot

PEATUME KA
LAAGRI
MAKSIMARKETI
JUURES

Registreerimine 10. oktoobrini tel. 5147444

Kuldne kodusoojus meepurgis

SAAME TUTTAVAKS

Osaühing Nurme Caring kanti registreeris alles 2020. aasta detsembri keskel, tegevusalaks vanurite ja puuetega inimeste sotsiaalhoolekanne ilma majutuseta, kuid hoolekandetoega tegeleb Sirli Tilga juba kümmekond aastat. Paljud võivad teda teada ennekõike mesinikuna, kes turustab toodangut Märjamaa mee nime all.

Ettevõtlusega alustas Sirli 2018. aastal, kui tegi mesindusettevõtte Nurme Sahveri. Selle kaubamärk on Märjamaa mesi. „Nimi sai valitud selle järgi, et tuua sinne piirkond pildile. Poeetil on kohanimega meed, näiteks Olustvere, Otepää või Sangaste mesi, miks mitte siis ka Märjamaa mesi,“ kõlas nimevaliku põhjendus.

Maasikatest mesinduseni

Õigupoolest viisid mesinduseni maasikad. 2012. aastal ostis pere Valgu lähedale talu ja kasvama pandi 0,3 ha maasikaid. Mõne aja pärast hakkas saak kiratsema. Koolitusel õeldi, et ehk on liiga vähe tolmeldajaid ja soovitati võtta paar mesitaru.

Sirli võttis nõuannet kuulda, teadmata mesilastest midagi. „Esimesed nõelad olid valusad, läksin paiste. Mõtlesin, et ei taha sellega tegeleda, aga appi tuli ämm, kes peab mesilasi, ka internetist sai lisa uuritud,“ meenutas Sirli sõna

Sirli Tilga elus on koos mesindus ja sotsiaaltöö.

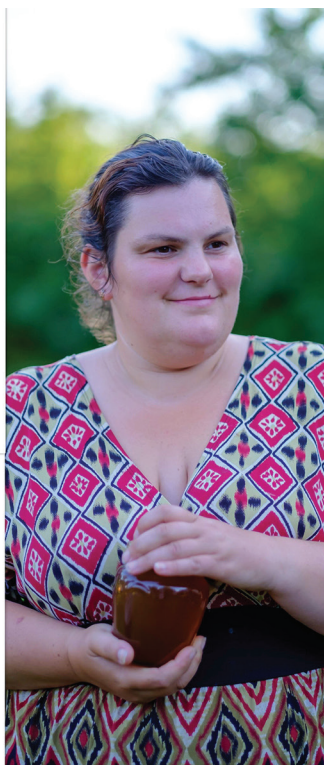
Fotod: Taimo Lehtsalu

otseses mõttes valusat algust. Ometi asutas ta mesindusettevõtte ja läks ka Olustvere mesindust õppima. Ta lõpetas kooli 2018. a ja on 2021. aastast alates Rapla maakonnas ka usaldusmesinik. See tähendab hobimesinike nõustamist kas telefoni teel või kohale minnes.

Maasikakasvatust kestab neli aastat. Marju müüdi kas otse koduvärvast või turundati Facebooki kaudu, aga üha enam lisandus mesitarusid ja suund hakkas muutuma. Üleminek mee müügile oli sujuv, sest paljud marjaostjad hakkasid nüüd linnupiima võtma.

Lisaks on Nurme Sahveri mesi müügil Märjamaa ja Rapla Coopis, väiksematest kohtadest Märjamaal Karnis ja Irelle ilusalongis.

Mõne aastaga on mesilajõudsalt kasvanud – tänava lähed talvituma 150 taru. Suvel on osa tarusid Nääri külas, kus pere elab, ülejäänud on laiali Rangu, Kohatu, Sipa ja Mõraste külas. Neis kantides tegeleb Sirli elukaaslane koos vendadega põllumajandusega ning tarud viiakse põldude ja metsa äärde. Sirli eelistab küll metsade lähedal olevaid tarusid, aga mesilased jõuavad nagnii põldudele.

See ajendab küsima, mis sugune on koostöö põllumeestega. „Mul pitsimiste pärast muret pole, sest tean, millal pitsiga välja minnakse ja et kasutatakse lubatud preparaate, mis mesilastele ohtlikud pole. Tolmeldamine aitab ka põllul saagikust suurendada, nii et oleme üksteisele vajalikud. Põllumehed ja mesinikud võiksid rohkem koostööd teha, oleme üksteisele vajalikud,“ rääkis Sirli. „Veel ei suuda ma niimoodi oma mesilastega majandada, et saada 50 kg mett taru pealt. Mul jääb see 20 kg kanti. Seega arenguruumi on, aga nõudlust samuti,“ lisas ta.

VÕTAME TÖÖLE
PUHASTUSTEENINDAJA!

Tööülesanded:

- Spordihoone puhtuse ja korra hoidmine
- Plaanipäraste suurpuhastuste tegemine

Kasuks tuleb:

- Kogemus puhastusteenuste valdkonnas
- Täpsus ja tähelepanelikkus

Pakume:

- vajalikku väljaõpet,
- paindlikku tööaega,
- head töökeskkonda ja kaasaegseid vahendeid,
- kindlat tööd ja sissetulekut,
- tasuta sportimise võimalusi.
- Tööle asumise aeg kokkuleppel.

Saada oma CV meiliaadressile: spordikeskus@marjamaa.ee hiljemalt 20.oktoobriks!
Helista ja lepime kokku kokkusaamise: juhataja Mart Tiik telefoni number: 566 11 206
Info majandusjuhilt Rauno Paumets telefoni number: 537 01 235

Wäega Wärk kutsub!

Teadanne eelseisvateks õpitubadeks.

Esmaspäeviti kell 15 toimub laste ja noorte puutööring (juh Leho Laaser).

Teisipäeval kell 15 laste loovus- ja keraamikaring (juh Eve Burmeister) 16 € /kuu.

Teisipäeval kell 18.00 täiskasvanute keraamikaring / lisategevis siirdepiltidega portselani ja keraamika kaunistamine (juh Eve Burmeister.) Osalus 10 € + savi kogus.

Neljapäeviti kell 15 laste maiasmokaring (juh Maret Kollin), 16 € / kuu.

14. okt kell 18 foto- või käsitöökärbide tegemine (juh Piret Lehes), 10+10 € – 2 korda.

21. okt kell 18 foto- või käsitöökärbide tegemine (juh Piret Lehes).

23. okt kell 11 meeste käsitöö

Puidutöökursused

Märjamaal Wäega Wärgi majas Pärnu mnt 59

10. oktoober kell 11:00
Vanaisa puidutööriistade korda seadmine.

23. oktoober kell 11:00
Tööriistakasti valmistamine.

Kursuseid juhendab elukutseline pillimeister Leho Laaser
Pillitöökoda Härmoonik OÜ-st. Registreerimine
meister@harmoonik.ee. või tel. 5541079

aasta teema: TÖÖRIISTAKASTI VALMISTAMINE. Vaatame koos üle, mis tööriistu on vaja, et enda tarbeks puidutööd teha. Teeme tööriistadele viisaka tööriistakasti, et riistad saaks hõlpsasti kaasa võtta kursustele või naabrimehele appi akent taastama (25 €).

28. okt kell 18 põidlakiiluga rahvuslikus stiilis sõrmkin-naste kudumine (juh Piret Lehes), 24 € - 3 korda /10 € kord.

4. nov kell 18 kindakudumise õpituba (juh Piret Lehes).

11. nov kell 18 kindakudumi-

se õpituba (juh Piret Lehes).

Palun registreeruda eeltoodud õpitubadesse ewebur@gmail.com või 5615 7757.

Töötubasid toetavad KOP ja Eesti Kultuurkapital ja selle Raplamaa ekspertgrupp.

Koduhoolduse vaikne algus

Tuleme nüüd naise teise ettevõtmise juurde, mis seondub koduhooldusega. Sirli on kaks aastat töötanud Koluvere Kodu psüühiliste erivajaduste ja liitpuudega inimestega, ja sama kaua Kuuda Hooldekodus. „Mul on kuidagi läinud nii, et kahe aasta järel otsin uut väljakutset,“ kommenteeris ta uuele rajale astumist.

Mullu suvel helistaski Jane Schelejev MTÜst Terve Pere Pesa ja otsis tegevusjuhendajat. Sirli oli vastav koolitus läbitud ja praegu on käimas projekt ISTE, mis koordineerib isiksusekeskset hoolekandeteenust omavalitsuses.

Projektis on kokku 55 inimest. Sirli tegeleb 15 psüühilise erivajadusega inimesega, kellele ta aitab igapäevaeluga hakkama saada. Kõigiga pole vaja iga päev suhelda. Osa vajab lihtsalt nõustamist, osa psühholoogilist nõustamist,

mida pakub vastav spetsialist. Tegevusjuhendaja koostab tegevusplaani, puudutavad need siis sotsiaalseid suhteid, igapäevaelu toetamist, füüsilist või vaimset tervist. Probleemile seatakse eesmärk, kolme kuu pärast hinnatakse olukorda ja seatakse vajaduse korral uued sihid. Eesmärk on, et inimesed saaksid võimalikult iseseisvalt hakkama.

Lisaks pakub Nurme Caring omastehooldust. Elu toob ikka olukordi, kus eakas inimene saaks üldjuhul oma kodu elamisega veel hakkama, kuid lisatuge on vaja. Sirli tegi sellega algust oma lähikäruks ja pani Valgu kanti teated välja. Aasta otsa käis ta üht naist kaks korda päevas toetamas. Märjamaal pakub ta praegu abi ühele inimesele, et tabletid saaksid õigesti võetud. Tuge on soovitud ka vaid mõneks päevaks või tunniks, kui lähedane peab ise ära käima.

Iga kliendi puhul teeb Sir-

li lähedastega lepingu, milles fikseeritakse tingimused ja hind: „Väga oluline on usalduse küsimus – võõrast inimest ei taheta oma koju lasta. Leping saab fikseerida, et mina ei ole varas ega tule kedagi mürgitama – need võivad olla eaka hirmud. Leping on sõlmitud minu enda kui ka kliendi kaitseks. Valla sotsiaaltöötajatel ja koduhooldustöötajatel on ajad täis, iga teenusepakkuja kuulub ära.“

Veel Kuudal töötades õppis Sirli koos Märjamaa haigla grupiga hooldustöötajaks. Omavahel arutati, et Märjamaal võiks koduhooldusteenust pakkuda. „Mina jõudsin esimesena alustada. Tean, et kui mul on abi vaja, on mul kolleege, kes on nõus appi tulema,“ rääkis Sirli. Koduhooldusteenuse pakkumisel on vaikne algus. Sellest võimalusest teatakse veel vähe ja ega ta pole eriti oma teenust reklaaminud.

Mentorklubi plussid

Kaks korda on Sirli täiendanud oma teadmisi mentorklubis, mida on korraldanud RAEK. Esimene kord oli suunaks turundus, teine kord keskendus ta sellele, kuidas just teenust pakkuda. Mentorklubi on lisaks teadmistele, soovitudele ja kontaktidele andnud juurde kindlust ja julgust. Kui algul oleks naine tahtnud pigem märkamatuks jääda, siis mentorklubis pidi suu lahti tegema. „Varsti mõistsin, et see on päris tore. Sealt sai huvitavaid mõtteid. Mentorklubis tekkis kodune ja soe tunne. Sealt saab uusi kontakte ja igapäevartiinist välja.“

Sirli Tilga liitus ka MTÜga Ettevõtlikud Naised Raplamaal. Ta pakub koostöös Minna Sahvriga meemarmelaadi – Siret Elmi teeb maiuse valmis, Sirli pakendab klaaspurki.

Reet Saar

Prügi põletamine saastab õhku ja ohustab inimeste tervist

Sügis toob kaasa jahedad ilmad ja koos sellega kütteperioodi alguse. Sooja saamiseks tehakse kodustes küttekolletes tuld ning mõnes majapidamises visatakse lisaks küttepuudele ahju ka jäätmeid. Nii aga teha ei tohi, sest olmejäätmete põletamine saastab õhku.

Kodusesse küttekoldesse, olgu see siis kamin, pliit, ahi või katel, sobib ainult puhas kuiv puit. Selline küttematerjal põleb kõrgemal temperatuuril ning tekitab vähem tuhka ja lenduvaid saasteaineid. Tulehakatuseks sobib üksnes kiletamata papp või paber.

Sobimatu küttemarjali: niiske või töödeldud puidu või lausa jäätmete põletamisel tekivad tervisele ohtlikud peened osakesed ja vingugaas. Plastjäätmete põletamisel lenduvad aga eriti mürgised saasteained (nt dioksiinid ja furaanid), mis võivad põhjustada vähktõbe, väärarenguid ja arengupeetust. Korstna kaudu õhku lendunud saasteained langevad maapinnale ning vette, kust need omakorda liiguvad edasi toidulauale, kui sööme oma aias kasvatatud saadusi.

Dioksiinid on silmale nähtamatud ja nende mõju inimese tervisele ei avaldu kohe. Võib minna aastaid, enne kui haigusnähud ilmnevad. Peale välisõhu jõuavad saasteained ka siseõhku, suuremas kogu-

Kütteperiood toob kaasa korstnaist tõusvad suitsusambad

Foto: Ave Huugen

ses näiteks siis, kui pikka aega kütmata ahi või pliit suitsu sisse ajab. Põlemisel tekkinud peened tahmaosakesed võivad aga soodustada südame-veresoonkonna ja hingamissüsteemi haigusi.

Välisõhu kvaliteedi mõõtmistest selgub, et õhukvaliteet halveneb peenosakeste tõttu just kütisperioodi algul ning seda eelkõige ahiküttega piirkondades. Suits ei randa kaugele, madalatest korstnatest väljunud suits ning suur osa saastest langeb maha sealsamas piirkonnas, sest külmal ajal on hajumistingimused halvemad. Kütteperioodil võib peenosakekestest põhjustatud õhusaaste küündida ahiküttega piirkondades tasemele, mis

Kas teadsid, et ...

Ühe perekonna tekitatud jäätmete koduahjus põletamisel vabaneb keskkonda hinnanguliselt sama palju toksilisi ühendeid kui umbes 200 tonni prügi põletamisel jäätmepõletustehases.

Tehases põletatakse jäätmeid stabiilselt kontrollitud keskkonnas temperatuuril 1000–1100 °C, mille juures põlevad toksilised õhusaasteained vähemohtlikeks põlemisproduktideks. Seevastu koduahjus põleksid jäätmed madalamatel temperatuuridel ja ebastabiilselt, mistõttu ei põle toksilised ühendid lõplikult ära.

on võrreldav liiklusest tuleneva saastega tipptunnil suure magistraali ääres.

Saasteainete vähendamiseks tuleb kütmiseks kasutada ainult kuiva puitu. Niisked küttepuud ei sütti ahjus korralikult ning süttimisfaas venib märksa pikemaks – see omakorda suurendab vingugaasi ja peenosakeste arvukust õhus. Niiske puidu kasutamine tähendab ka seda, et osa soojusest läheb raisku, sest osa energiat kulub puidu kuivatamisele.

Tuli tuleks süüdata ahjus alati ülevalt ja kui võimalik, siis halud laduda restina. Nii põlevad puud palju kõrgemal temperatuuril ja keskkonda eraldub vähem saasteaineid.

Kuna ahjuukse avamisel paiskub saasteaineid ka tuppa, siis peaks ust avama võimalikult harva.

Suurem kogus papi- ja paberijäätmeid on põletamise asemel mõistlik hoopis ringlusele saata. Need saab viia avalikesse kogumiskonteineritesse või kohalikku jäätmejaama, sinna saab viia ka plastpakendid. Lähima jäätmejaama, avaliku pakendikonteineri või vastuse küsimusele, kuhu milised jäätmed viia, leiad lehel kuhuviaa.ee.

Keskkonnaameti välisõhu peaspetsialist
Dagmar Undrits

TULE TERVISETUPPA **17. OKTOOBRI KELL 11-15** **MÄRJAMAA NOORTEKESKUSES**

Raplamaa Haigla vaksineerib Comirnaty (Pfizer) ja **JANSSENI VAKTSINIQA!**
JANSSENI vaktsiini puhul piisab vaid ühest doosist!
Võimalus saada kolmas tõhustusdoos (Pfizer).

ELUSTAMISE ABC JA PRAKTISEERIMINE NUKU PEAL!

Info: 52 84 090, e-post: gllc.Laasner@raplamaa.ee

Märjamaa Vallavalitsus võtab teenistusse EHITUSINSENERI

Ehitusinseneri põhitegevuseks Märjamaa Vallavalitsuse ja hallatavate asutuste ehitustööde projekteerimise- ja hanke-menetluste ettevalmistamine ning tellija esindamine ehitustööde teostamisel.

Ehitusinseneri peamised tööülesanded on:

- Munitsipaalehitistel tellija funktsiooni täitmine: projekteerimise, ehitamise korraldamine; eelarvete koostamise korraldamine; lepingute ettevalmistamises osalemine ja vajadusel pakkujatega läbirääkimiste pidamine; riigihangete (sealhulgas alla siseriikliku piirmäära jäävad hanked) korraldamine ja täitmise kontroll ja vastavalt hankedokumentidele, läbirääkimiste tulemustele ja sõlmitud lepingule järelevalve teostamine.
- Projektitaotluste ja väikesemahuliste ehitus- ja remonttööde hinnapakumiste jaoks vajalike digitaalsete jooniste ja seletuskirjade koostamine.
- Märjamaa valla esindamine suhetes Lääne-Eesti Päästkeskusega, Muinsuskaitseametiga, Tehnilise Järelevalve Ametiga.
- Märjamaa vallavalitsuse hallatavatele asutustele tehtud ettekirjutuste õigeaegse ja nõuetekohase täitmise üle kontrolli teostamine.
- Märjamaa valla ametnike, hallatavate asutuste juhtide ja valla kodanikke ehitusalastes küsimustes nõustamine.
- Märjamaa vallale kuuluvate hoonete osas ehitisteatiste, projekteerimistingimuste, ehituslubade ning kasutuslubade menetlemine, esitatud ehitusprojektide

kontrollimine koostöös teiste spetsialistidega ja lubade väljastamine Märjamaa vallale.

- Valla üldplaneeringu koostamises osalemine.
- Koostöös teedespetsialistiga teede ehitusega seotud toimingute ja menetluste läbiviimine.
- Ehitisregistri pidamine Märjamaa vallale kuuluvate hoonete osas.
- Ametnike nõustamine ehitustehnilistes küsimustes.
- Ehitus-, lammutus- ning kasutuslubade väljaandmise, pikendamise, peatamise ja lõpetamise korraldamine vallale kuuluvate hoonete osas.
- Ehitusprojektide vastavuse kontrollimine kehtestatud seadustele, normidele, detailplaneeringutele ja projekteerimistingimustele.

Nõudmised kandidaadile:

- ehitusinseneri tase 6 või kõrgharidus ja vähemalt kaheaastane varasem töökoogemus ehitusvaldkonnas (sh avalikus sektoris);
- vastavus avaliku teenistuse seaduses ametnikule kehtestatud nõuetele;
- teadmiste olemasolu kohaliku omavalitsuse tööst, ehitus- ja planeerimisvaldkonda reguleerivatest õigusaktidest;
- hea arvuti kasutamise oskus;
- kohusetunne, täpsus, otsustus- ja vastutusvõime, sealhulgas kohustuste tulemuslik ja õigeaegne täitmine;
- töötahe, algatus- ja organiseerimisvõime, meeskonnatööoskus, usaldusvärsus ja väga hea suhtlemisoskus;
- hea pingetaluvus;
- B-kategooria autojuhilo olemasolu.

Kasuks tuleb:

- töökogemus avalikus sektoris;
- teede ehitusega seotud toimingute ja menetluste kogemus;
- kohaliku omavalitsuse korraldust reguleerivate õigusaktide ning asjaajamise tundmine.

Omalt poolt pakume:

- uuendustele suunatud töökeskkonda;
- mitmekesist ja vastutusrikast tööd;
- toetavat meeskonda;
- enesearengu võimalusi;
- haigushüvitist haigestumise teisest päevast;
- 35-kalendripäevast põhipuhkust;
- erialast arenevõimalust läbi praktilise töö ja täiendkoolituste.
- teenistuskoha arendamise eesmärgil tasemeõppes õppima asumisel (õppesessiooni ajal) alates õppepuhkusel viibimisest 21 kalendripäevast töötasu säilitamist 75% ulatuses;
- osalist kaugtööd.

Kui tunned, et suudad Märjamaa valla ehituse valdkonnas panustada enam, kui Sinult seni on oodatud, siis tule kandideerima!

Kandideerimiseks saada oma CV koos motivatsioonikirja ja palgasooviga ning tunnistus või diplom vajaliku hariduse kohta (koopia)

hiljemalt 30. november 2021 läbi e-töötukassa- või cvkeskus.ee tööportaali või aadressil marjamaa@marjamaa.ee.

Liainfot saad küsida aadressil abivallavanem Ott Valdma, e-post: ott.valdma@marjamaa.ee; või tel 5380 5285.

Hea märjamaalane!

Aunimetuse Märjamaa aasta isa andmise eesmärk on märgata ja väärtustada tublisid isasid Märjamaa vallas. Märjamaa aasta isa tiitli saab isa, kes väärtustab peret ja kodu ning paisab silma tööalastes ning ühiskondlikes tegemistes. Varasemalt on aasta isa tiitli saanud Meelis Pernits, Ahto Paaret ja Hannes Sassi.

Palume Sinu abi ja kaasamõtlemist leidmaks üles meie valla tublim isa 2021, keda tunnustada saabuvall isadepäeval.

Ootame Sinu iseloomustust Märjamaa valla tubli isa kohta hiljemalt 22. oktoobriks 2021 e-posti aadressile: marjamaa@marjamaa.ee

Iseloomustuses palume ära märkida:

- kandidaadi nimi ja elukoht, telefoninumber, e-posti aadress;
- töökoht ja ametinimetused;
- laste arv (nimed, vanused);
- kandidaadi tutvustus (hobid, ühiskondlikud toimetamised küla- ning vallaelus jms).

Märjamaa Vallavalitsus

LEERIKURSUS

Algus pühapäeval, 17. oktoobril kell 13
kogudusemajas (Pärnu mnt 26, Märjamaa)

Kes on Jumal? Kes olen mina? Kellesse uskuda? Kuidas?
marjamaa.eelk.ee

Nõukogudeaegne hariduselu on emotsionaalne teema

VASTUKAJA

29. septembri Märjamaa Nädalalehes ilmus ülevaade kodulookonverentsist, kus kajastati Eesti NSV aegset hariduselu. Selle peale saatis oma elust toodud näite mees, kelle nimi jäägu siinkohal nimetamata, et keskenduda juhtumile, mitte sellega seotud isikutele.

Ta kirjutas, et 1976. või 1977. aastal kutsuti vanemad Märjamaa Keskkooli. Emale räägiti, et poeg peaks koolist lahkuma, sest segab õppetööd nõukogudevastase näoilmega. Ema oli hirmsasti kokkunenud, kuna tollal mõisteti inimesi nõukogudevastase pärast aastateks vangiks. Kui isa kodus seda kuulis, mõõnis ta: „Vanasti oli usuhullustuse ajal vähemalt need rahule jäetud, kes vait olid, nüüd paistab ei jäeta enam neid ka!”

Kirjutaja sõnul klassijuhataja vihkas teda, sest noormees ei astunud komsomoli, seda ei teinud ka üks neiu, ja nii ei olnud neil komsomolikklassi. Klassijuhataja lubas noormehele kirjutada sellise iseloomustuse, et teda ei võeta kuhugile peale vene sõjaväe. Iseloomustuses olid kommunistlikud märksõnad: „ei mõista sotsialismi saavutusi” ja puudub „poliitiline teadlikkus”.

Noormees kirjutas trüki-masinal endale ise sobiva iseloomustuse, järele said tehtud juhtkonna allkirjad ja kooli tempel. „Sain selle iseloomustusega kõrgkooli sisse ja pole kunagi olnud vene sõjaväes,” kirjutas vastukaja saatja.

Ta andis konverentsil mainitud pedagoogidele väga kriitilise hinnangu, nimetades neid tõsiusklikeks kommunistideks, eestluse ja Eesti riigi vaenlasteks.

Nädalalehe toimetaja jättis teadlikult ka kirjas nimetatud õpetajate nimed välja. Küll sai kommentaari küsitud konverentsil ettekande pidanud Ants Tammarilt.

„See reageering tõestas veelkord, et teema „Üldhariduskool nõukogude võimu aastail” on tundlik, emotsioone ja vaidlusi tekitab. Ükskõik, kuidas sellest nõukogudeaegsest hariduskorraldusest rääkida, on valulised, aga ka lõbusama ja iroonilise varjundiga reageeringud tagatud.

Aeg-ajalt ei märka kriitikud lõpptulemust, vaid hinnatakse mingi üksikjuhtumi järgi. Nagu ma oma ettekandes ütlesin: õpilased ju ei teadnud, mis toimus õpetajate toas, direktori kabinetis, õppenõukogus, parteialgorganisatsiooni koosolekul jne. Olen lugenud paljusid protokolle ja dokumente – nendes on sedagi, mil-

lest praegu rääkida ja kirjutada ei saa (ka õpilaste kohta). See tähendab, et mõndagi inimest ei saa ka kaitsta, sest siis peaks avaldama ka sellist materjali, mis teeksid haiget teistele inimestele või nende lähedastele.

Ka see näide kinnitab, miks **Reet Saar**

on õpetajatelt raske saada mälestusi töötamisest nõukogudeaegses koolis – paljudel on omad väiksemad või suuremad eksimused või hingepiinad tööajast,” rääkis Ants Tammar.

MÕISAKONTSERT

tuntud muusikutega

Vana-Vigala mõisas

22. oktoobril 2021

algusega kell 18.00

laulab vabakutseline näitleja ja laulja Pirjo Levandi, kitarri Kaido Kodumäe

•Mõisakohvik „KESU KÄTERING” avatud kell 17.00

•Osalustasu 5 €

•Kontserdi korraldab MTÜ Jätkusuutlik Vana-Vigala koostöös Vana-Vigala Põhikooliga

Kontserdile tule tervena!

16. oktoobril kell 10-16
Märjamaa rahvamajas
MAANAISTE PÄEV

PÄEVA SISUSTAVAD
KERLI ATS, KÄTLIN KONSTABEL, RAIVO VOKK
JANE MÄTLIK, MARGO ORU-PÖLD, PIRET AUS, KEN LILL

Müügilaudadel on esindatud Rapla miniOTT

Ettevõtlikud Naised
Rapla maal liikmetele 10 €, mitteliikmetele 15 eurot, sisaldab hommiku- ja lõunasööki.

Mõtled töökoha vahetamisele?
Tahad teha midagi tuleviku heaks?
Just praegu on paras aeg karjääri- ja miks mitte elumuutuseks.

Tule ja anna endale võimalus!

TULE MÄRJAMAA GÜMNAASIUMISSE

FÜÜSIKAÕPETAJAKS

asendama ajutiselt eemal olevat põhikooli (8. ja 9. kl) õpetajat, esialgu kuni novembri lõpuni, 2 päeval nädalas

Info:
www.marjamaa.edu.ee/tule-toole
kalle.uusmaa@marjamaa.edu.ee
tel. 5021059

Vaatame üle oma **andmed rahvastikuregistris!**

Kolme kuu pärast ehk täpsemalt 28. detsembril antakse start Eesti suureks e-loenduseks, kus kõik inimesed ja nende eluruumid loetakse üle. Selle eelduseks ja loenduse lihtsustamiseks on registrites olevate andmete koondamine. Kuigi suurema osa tööst saab teha automaatselt, ei käi kõik veel täna ühe nupuvajutusega, vaid eeldab igapäev panust.

Olulisemad andmed koondatakse rahvastiku- ja ehitisregistrist

Rahvaloenduseks kasutatakse kokku ligi 30 andmekogu andmeid, kõige olulisemad neist on rahvastikuregister ning ehitisregister. Rahvastikuregistri andmeid saab igäüks ise muuta ja täiendada ning see koondab info inimese rahvuse, elukoha, keeleoskuse, hariduse ja perekonna kohta.

Elukohaandmed on aluseks toetuste maksmiseks ja teenuste arendamiseks

Rahvastikuregistri andmeid kasutatakse riigile ja omavalitsusele pandud avalike ülesannete täitmiseks, näiteks arstiabi osutamiseks, koolihariduse pakumiseks või ka teede ehitamiseks. Nende pakumisel lähtutakse rahvastikuregistrisse kantud põhiaandmetest, olles aluseks ka lasteaiakoha taotlemisel, valimistel osalemisel ja ka toetuste planeerimisel ja maksmisel, olgu nendeks näiteks peretoetused või erinevad toimetulekutoetused.

Elukohana saab märkida mitu aadressi

Selliste teenuste arendamiseks ja toetuste määramiseks on peamiselt inimeste elukoha info. Seejuures tuleb silmas pida, et rahvastikuregistris on võimalik esitada mitu elukoha aadressi. Kui alalisi elukohti on mitu, tuleb valida neist üks peamiseks elukohaks ning ülejäänud aadressid on võimalik esitada lisa-aadressidena.

Andmete täpsus muutub üha olulisemaks

Puuduv elukoha aadress rahvastikuregistris on olnud viimasel aastal takistuseks riigi- ja kohalike omavalitsuste toetuste taotlemisel või teenuste kasutamisel. Nii näiteks ajendas elukohta täpsustama ja ka lisa-aadressi esitama koroonapandeemia ajal pandud piirangud Eesti väikesaartele sõiduks. Kõigil, kel oli väikesaartele registreeritud lisa-aadressina oma suvekodu või n-õ maaelamine, said võimaluse hoolimata kehtivatest piirangutest siiski maa-koju minna.

Siseministerium on viimasel aastal teinud palju tööd, et nii andmete muutmine kui kogumine oleks

inimestele võimalikult mugav, ometi ei saa riik alati täiendada inimeste endi eest nende kohta käivaid andmeid. Viimase, eelmisel sügisel läbi viidud avaliku arvamuse uuringu järgi on vaid viiendik inimestest viimasel aastal külastanud e-rahvastikuregistrit. Hea uudisena on nendest suur enamus ka oma andmed korrastanud.

Seega, ole hea, leia need paar minutit, et vaadata rahvastikuregistris üle oma andmed – e-post, telefon, elukoht või rahvus. Nii saame koondada kõige täpsemad ja usaldusväärsemad andmed, mille pealt saab teha riigis olulisi otsuseid ning vajadusel elanikke kiirelt infomeerida.

Rahvaloenduse kohta saab täpsemalt lugeda statistikaameti veebilehelt.

AS HOOLEKANDETEENUSED
Rapla Alu tee 38 üksus

Ootame tööle oma uude üksusesse
TEGEVUSJUHANDAJAT

Tegevusjuhendaja töötab psüühilise erivajadusega inimestega, juhendab ja toetab kõikides igapäevatoimingutes (näiteks toiduvalmistamine, hügieen, korrasustööd jms), korraldab huvitegevusi; suhtleb kliendi lähedastega; hoiab korras tööd puudutava dokumentatsiooni.

i Töö on vahetustega E-P (8-20; 20-8)
Töötasu alates 950€
Lisainfo tööpäeviti telefonil: 53018621 (Tiia Kaar, tiimijuht)

Tegusama elu kodud

www.hoolekandeteenused.ee
hoolekandeteenused

KUI SA OLED

empaatiline, järjepidev, kohusetundlik, hea suhtleja

JA SUL ON:

- vähemalt keskharidus;
- arvuti kasutamise oskus algtasemel;
- eesti keele oskus

PALUN KANDIDEERI:

- CV Keske kaudu;
- Töötukassa kaudu;
- või kirjuta e-postile varbamine@hoolekandeteenused.ee märgusõna "Rapla TJ"

Märjamaa kinos Helk

K 13.10 kl 16.00

„ADDAMSITE SUGUVÕSA 2”

USA kogupere-jooniskomöödia-seiklusfilm 1.45 (L) eesti keeles

K 13.10 kl 18.00

„PETROVID GRIPI KÜÜSIS”

VENEMAA – PRANTSUSE – SAKSAMAA – ŠVEITS draama 2.25 (MS –12)

K 13.10 kl 21.00

„BENEDETTA”

USA – ITAALIA ajalooline draama 2.07 (K –14)

N 14.10 kl 17.00

„ADDAMSITE SUGUVÕSA 2”

N 14.10 kl 19.00

„LIBAHUNDID MEIE SEAS”

USA õuduskomöödia 1.37 (K –12)

N 14.10 kl 21.00

„PETROVID GRIPI KÜÜSIS”

R 15.10 kl 16.00 „VEE PEAL”

EESTI komöödia-draama 1.35 (MS –12)

R 15.10 kl 18.00

„PINGEVÄLJADE AEDNIK”

EESTI dokumentaalfilm 1.00 (L)

R 15.10 kl 19.20 „IVANNA ELU”

PRANTSUSE dokumentaalfilm 1.21 (L)

R 15.10 kl 21.00 „VENOM:

CARNAGE ALUSTAB”

USA märuli-ulme-õudusfilm 1.37 (K –12)

P 17.10 kl 14.00

„ADDAMSITE SUGUVÕSA 2”

P 17.10 kl 16.00 „IVANNA ELU”

P 17.10 kl 17.40

„PINGEVÄLJADE AEDNIK”

P 17.10 kl 19.00 „LAMBUKE”

ISLANDI õudusdraama 1.46 (K –12)

P 17.10 kl 21.00 „VENOM:

CARNAGE ALUSTAB”

T 19.10 kl 16.00

„PINGEVÄLJADE AEDNIK”

T 19.10 kl 17. 20 „ÜHT KAO-

TUST IGAVESTI KANDSIN”

EESTI - USA dokumentaalfilm 1.22 (L)

T 19.10 kl 19.00 „IVANNA ELU”

T 19.10 kl 21.00

„HARAKAPOEG PINGVIIN”

USA draama 1.35 (MS –12)

K 20.10 kl 17.00 „ÜHT KAO-

TUST IGAVESTI KANDSIN”

K 20.10 kl 19.00

„HARAKAPOEG PINGVIIN”

K 20.10 kl 21.00 „LAMBUKE”

PESUPOOD

Guess Marc & André
Gorteks PariPari Rosme
Gisela Linette Belveris FilodoraIGA LAUPÄEV ON
MÜÜGIPÄEV!
10.00-16.00
Kasti tee 40,
Märjamaa.

www.pesupood.eu

Vigala Hooldekodu
otsib oma meeskonda

KOKKA

Töö graafiku alusel,
tööpäeva pikkus on 12
tundi, võimalik kokkuleppel
planeerida oma tööpäevi.
Tööle asumise aeg alates
01.11.2021.Huvi korral küsi infot:
Riina Viibus
Vigala Hooldekodu juhataja
mob: 56 657 910
e-mail: vigalahooldekodu@
gmail.comADAMLIGHTS AS põhite-
gevusalaks on professio-
naalseks
kasutuseks mõeldud
jõuluvalgustuse tootmine
ja müük.Lisateenuste hulka kuuluvad ka kujunduste ja arengukavade
koostamine, dekoratsioonide paigaldamine, demonteerimine,
hoiustamine ja hooldamine.ADAMLIGHTS AS OTSIB
MÄRJAMAA TOOTMISHOONESSE HOOAJALIST KEEVITAJATOtsime Päädeva teel asuvasse Orgita tootmishoonesse hooaja-
list MIG alumiiniumi keevitusoskusega töötajat, kelle tööülesan-
deks on dekoratsioonide alumiiniumraamide valmistamine.
Keevitustaseme (kategooria) olemasolu ei ole nõutud.
Tööle asumine koheselt.ADAMLIGHTS AS OTSIB MÄRJAMAA TOOTMISHOONESSE
HOOAJALISI TOOTMISTÖÖLISIOtsime Päädeva teel asuvasse Orgita tootmishoonesse hooajalisi
tootmistöölisi kelle tööülesandeks on õigeaegne ja kvaliteetne
valgusdekoratsioonide tootmine (dekoratsioonide raamidele
valguskettide, kuulide jm lisamine).Lisaküsimuste korral palun helistage +372 56 999 566,
büroojuht Kairi Kolbin.Õhk-õhk soojustpumbad
Õhk-vesi soojustpumbad
Maasoojustpumbad
PelletikatladKoos paigaldusega
Küsi hinnapakumist!Tel +37256907935
info@welding.eePakume Märjamaal tööd
KOOLIBUSSI
JUHILEVajalikud nõuded:
D-kategooria olemasolu.
kutsetunnistus või valmis-
olek selle hankimiseks.OÜ NetsEst
507 2805tre Raadio
RAPLAMA RAADIO

HOMMIKUPROGRAMM

E-R 7:00 - 10:00

91,3 MHz

rapla.tre.ee
rapla.tre.ee/jaretkuulamine

Märjamaa rahvamajas

13. oktoober kell 11.00

Kuressare Teatri etendus „KES ON PUNAMÜTSIKE?“, pilet 9.-

16. oktoober kell 10.00

Maanaiste päev

17. oktoober KOV valimised

21. oktoober kell 19.00

Komöödiateatri etendus „NUTA VÕI NAERA“, osades Brigitte Susanne Hunt ja Henrik Normann, piletid 17.-/19.-, **edasi lükatud 4. detsembrile**

30. oktoober

Soome laoriette müük

11. november kell 11 Lasteteater Reky etendus „Memme musi“

12. november Doonoripäev

12. november kell 19

Kait Kall ja Priit Pius etendusega „Midagi ikka“

13. november Hõbelusikapidu

20. november Vana Baskini Teatri etendus „Professor sai värskelt õhu mürgituse“, piletid 20.-/22.-

22. november

Silmade kontroll ja prillide müük, eelregistreerimine rahvamaja tel

Rahvamaja Ly-galeriis

ARS kunstistuudio maalide näitus

Info ja registreerimine

tel 5656 4614

marjamaa.rahvamaja@marjamaa.ee

Valgu rahvamaja

Fuajees fotonäitus
„20 AASTAT VELISE LAATA“

Fotod:

2001-2004 ja 2019-2020 Annika Vaarma

2005-2018 Jüri Kusmin

Näituse kokku pannud Jürgen Kusmin

Teise korruse saalis
avaneb näitus

„KÖÖGIS AJAST AEGA“

Väljapanekus erinevate ajastute kööginõud ja käsitöökstiilid.

Näitus avatud:

E,T,N,R kl 10.00-16.00

K 16.00-19.00

Info: 5302 1959

Märjamaa

Maarja kogudus

Kolmapäev, 13. oktoober

17.00 Pihiaeg (Maarja kirik)

18.00 Missa (Maarja kirik)

Neljapäev, 14. oktoober

7.30 Missa (Maarja kirik)

Reede, 15. oktoober

7.30 Missa (Maarja kirik)

Pühapäev, 17. oktoober

21. pühapäev pärast nelipüha

11.00 Missa (Maarja kirik)

13.00 Leerkursuse algus (kogudusemaja)

Esmaspäev, 18. oktoober

Evangelist Luuka päev

7.30 Missa (Maarja kirik)

Teisipäev, 19. oktoober

7.30 Missa (Maarja kirik)

Vigala Maarja kogudus

Armulaua jumalateenistus algusega 11.00.

Kullamaa Püha Johannese kogudus

Jumalateenistused armulaua Kullamaa kirikus pühapäeviti algusega kell 11.00
Kantselei avatud neljapäeviti kell 10-14. Õp Kari Antero
Tynkkynen tel 5305 5761

Kasti-Orgita Lasteaed (Orgita maja)
võtab tähtajalise töölepinguga tööle
ÕPETAJA ABI
koormusega 1,0 ametikohta.

Tööle asumise aeg 01.11.2021.

Sooviavaldused esitada e-postile: direktor@kastiorgita.ee

Täiendav info telefonil 5854 0755.

Ühised mälestused ei kao ...

Avaldame kaastunnet omastele
ENE KUUMA
kaotuse puhul.

Perekond Roosi

Seal, kus sulgub eluraamat
algab mälestuste tee...

Südamlik kaastunne lähedastele
ENE KUUMA
kaotuse puhul

Tiiu ja Mati

Avaldame kaastunnet Helve Astrele
kalli
ISA
kaotuse puhul

Märjamaa haigla

Avaldame kaastunnet Andresele, Merikesele ja Taivole
kalli ema ja vanaema
ENE KUUMA
kaotuse puhul.

Helgi, Aare ja Pille peredega

Südamlik kaastunne Taivole
ema
ENE KUUMA
kaotuse puhul.

Sõbrad
Mati, Aivar, Mait ja Peeter

ENE KUUM

Avaldame kaastunnet Taivole
ema
surma puhul.

Lalande OÜ

**Lapitekid, mängutekid, kotid, põlled, pjalapid, -kindad vaibad jm

**Õmblustarvikud

Pärnu mnt 67 II korrus

www.lapibutiik.ee lapibutiik tel 523 4210 T - R 10 - 17 lõuna 12 -13

**Ostame metsakinnistuid (ka koos põllumaaga)
ja kasvavat metsa (raieõigust)**

Tel 528 4932 Riho Alavee
info@timberston.ee

Avaldame sügavat kaastunnet perekond Kuumale kalli ema ja vanaema
ENE KUUMA
kaotuse puhul.

Perekond Saidla

Andres, oleme leinas Sinuga, kui jätab hüvasti oma armsa ema
ENE KUUMAGA.

Arved ja Ruta

95 Maimu Tammaru
91 Lembit Tihkan
88 Valentina Riisalu
84 Vello Parker
83 Aivi Randma
81 Arvi Kont
80 Eva Tarkus
78 Maimu Allveer
77 Salme Olgo
77 Aime Sulumäe
76 Mare Mander
76 Elga Kallas
75 Arvo Kidra
65 Eha Uustalu
65 Sirje Timmi

Lossipargi Eakatekodu
Koluveres pakub tööd
HOOLDAJALE

Kohene tööle asumise
võimalus.

Täpsem info telefonil
5305 4639 või
evelin@maarjamaakodud.ee

Kliendikaardiga kõik kaubad
RANGU KAUBAMAJAS
16. oktoobril
10% odavamalt

EDU KAUPLUSES igal teisipäeval
KLIENDIKAARDIGA kõik kaubad 10% odavamad.

Kaupluses Meelespea palju kodu- ja aiakaupu.

Kliendikaardiga kõik toidu- ja tööstuskaubad
igapäevaselt 2–5% soodsamalt!

OST

Raamatud, heliplaadid, kassetid, klaasesemed, vana raha, fotod jm kila-kola. Tel 505 4450

Ostan vanavara, maale, klaas-, portselan- ja hõbeesemeid, münte, ordeneid, märke, postkaarte, fotosid, raamatuid, vaase jne. Raha kohe kätte. Tel 5353 8982

Ostan kasutult seisma jäänud või kiirmüügihinnaga sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, riketega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Kohapeal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan seisevauto@gmail.com või 5618 8671. Järele tulen puksiiriga ja tasun sularahas. Vormistan ja arvelt maha võtan ise. Vaata lisaks www.seisevauto.ee.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 5045 215, 5145 215, info@est-land.ee.

Ostan kehvas seisukorras/kapitaalremonti vajava korteri Märjamaal alevis. Kontakt: 56 282 770

MÜÜK

Saadaval toored ja kuivanud lõhutud küttepuid: lepp, sanglepp, kask. P: 30, 33, 38, 43, 50 ja 60 cm. Vedu al 5 rm. Olemas ka 40-liitrises võrgus, al 50 tk. Tel 5373 7294, Kanarbiku talu

Küttepuid konteineris. Tel 5645 0325

Müüa Sipas heas korras 3-toaline korter, 63,8 m², I korrus. Hind 25 000 €. Tel 5457 4864

TEENUSED

KORSTNAPÜHKIJA
Tel. 53330556,
korstnahooldus.ee.

Mopeedautode remont ja hooldus. Teen ka väiksemaid keevitustöid. Tel 5894 7356

KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727, 24/7. Vaata, kes on hetkel liinil: ennustus.ee.

Ohtlike puude langetamine.
Tel 5663 2968

Sõidan punktist A punkti B.
Tel 5619 4803 Sven

Kõik ehitustööd! Siseviimistlus ja välistööd, saunad, vannitoad, katused jne. Ka muu, mis ehituse puutub, küll koos lahenduse leiame. Marko, tel 5399 2362

Mulla sõelumisteenus.
Tel 5645 0325

Kändude freesimine.
Tel 554 7270

TÖÖRIISTAARI

Pärnu mnt 74

Müügil:
tööriistad,

kalastustarbed, riided, jalgrattarehvid, tarvikud, turvajalatsid, kinnitusvahendid, autokeemia, oksakäärid jne.

Makita

Makita tööriistad, tarvikud
www.makitakampania.ee

Avatud T–R 8–18
L 9–15

Tel 515 0119
www.tooriistaari.ee

Müüa puitbriketti
150 eurot tonn.
Transpordi võimalus.
Tel 5647 3517

Rapla Kütteäri

PELLETID:
alates 200 € alus

PUITBRIKETT:
alates 180 € alus

KAMINAPUUD

Vedu TASUTA
5563 6856

kutteari.ee

Aeg varuda küttepuid
järgmiseks talveks!

TOORES LEHTPUU
alates 37€/ruum

METSAKUIV OKASPUU
alates 45€/ruum

Hind sõltub puude pikkusest
ja transpordi vahemaast.

Laotud puude tarne
10 ja 15 ruumi kaupa.

tel 521 1377
www.pajakapuit.ee

Metsas näeme...!

www.metsaamet.ee

Tel. 5615 0680

Metsakinnistute ja raieõiguse ost
Metsa ülestöötamine ja vedu
info@metsaamet.ee

ISSN 2613-3253

9 772613 325016

MÄRJAMAA NÄDALALEHT
www.marjamaa.ee
Trükiarv 985 eksemplari

Märjamaa valla infoleht
Toimetus 78304 Märjamaa
Tehnika 11 tuba 7, telefon 5306 5805
Toimetaja Reet Saar
reet.saar@marjamaa.ee